

**«Про використання результатів моніторингових досліджень діяльності ПТНЗ
(за комп'ютерними програмами (базами даних) у формуванні завдань для обласної
методичної служби ПТО щодо покращення методичного супроводу педагогічних
колективів навчальних закладів»**

Процеси децентралізації, що відбуваються в Україні, актуалізують проблему відповідальності професійно-технічних навчальних закладів та регіональних органів управління освітою за результати своєї діяльності перед суспільством та зумовлюють необхідність удосконалення технологій оцінювання ефективності (якості) їх роботи.

Основна мета модернізації регіональних систем професійно-технічної освіти полягає у створенні стійкого механізму їх розвитку у напрямку, який забезпечить:

- відповідність результатів освітнього процесу державним стандартам ПТО, вимогам регіонального ринку праці та потребам споживачів професійно-технічних освітніх послуг;
- рівний доступ до професійно-технічної освіти всіх верст населення;
- ефективність діяльності регіональних систем ПТО;
- високу конкурентоспроможність закладів ПТО на регіональному та на міжрегіональному ринку освітніх послуг.

Управління якістю професійно-технічної освіти на локальному рівні (ПТНЗ) повинно забезпечити ефективне функціонування професійно-технічного навчального закладу, створити сприятливі умови для розвитку особистості, її духовного та професійного розвитку.

Управління якістю професійно-технічної освіти на регіональному рівні повинно забезпечити розвиток та модернізацію системи ПТО у відповідності до завдань оновлення суспільства, потреб регіонального ринку праці та ринку освітніх послуг.

Управління якістю ПТО на обох рівнях призначено регулювати освітній процес на основі інформаційного забезпечення і створення умов для ефективної педагогічної, навчально-виховної та навчально-виробничої діяльності.

Інформаційне забезпечення представляє собою сукупність заходів щодо збору, підготовки, аналізу та надання інформації для цілей управління. В управлінні якістю професійно-технічної освіти інформація повинна бути структурована за сукупністю властивостей, критеріїв та показників, які відображають основні цінності та пріоритети професійно-технічної освіти. Для створення цілісної системи інформаційно-аналітичної діяльності необхідно, перш за все, визначити її зміст, об'єкт, джерела, сформувати потоки інформації та вивести її на відповідні рівні, а потім визначити, в якій формі і як ця інформація буде зберігатися. Отже, управлінська інформація - це ті дані, які мають певну новизну і вимагають ухвалення управлінського рішення, адекватного реальному стану речей.

Складовою частиною інформаційного забезпечення є моніторинг, за допомогою якого створюються системи важливих та теоретично обґрунтованих даних, що безперервно оновлюються і використовуються в управлінні. Саме на базі цих даних і

приймаються відповідні управлінські рішення щодо організації, оптимізації та удосконалення освітнього процесу в системі ПТО. Мета моніторингових досліджень у даному контексті буде полягати в створенні інформаційної бази щодо якісного стану та тенденцій розвитку системи ПТО. Освітній моніторинг забезпечує керівників, педагогів навчальних закладів і органи управління освітою якісною і своєчасною інформацією, необхідною для прийняття управлінських рішень.

Для виправлення цієї ситуації необхідно створювати відповідні структури та підрозділи, які будуть системно займатися моніторингом та прогнозуванням щодо поточних та перспективних потреб ринку праці у кваліфікованих робітниках і кваліфікаційних вимог до них з боку роботодавців.

В Україні широкого запровадження моніторингових досліджень галузі професійно-технічної освіти сприяли міжнародні проекти ЄС « Підвищення ефективності управління системою ПТО на регіональному рівні в Україні» та українсько-канадський проект «Децентралізація управління професійним навчанням в Україні». ПТО Дніпропетровської області була пілотною у названих проектах і мала можливість однією із перших на теренах України створити при навчально-методичному центрі нову структуру - інформаційно-аналітичний центр, який з 2007 року функціонує і проводить моніторингові дослідження з таких головних напрямків:

- Якість професійної підготовки
- Аналіз кадрового забезпечення ПТНЗ
- Аналіз ринку праці
- Комп'ютеризація та інформаційне забезпечення ПТНЗ.

Фахівцями НМЦ ПТО з 2004 року розроблено та впроваджено в діяльність закладів 7 комп'ютерних програм (Баз даних), які щорічно використовується при моніторингу діяльності ПТНЗ з різних напрямків :

1. Кадрове забезпечення ПТНЗ;
2. Ефективність роботи ПТНЗ;
3. Аналіз прийнятого контингенту учнів ПТНЗ;
4. Облік учнів пільгових категорій ПТНЗ;
5. Облік учнів ПТНЗ з обмеженими можливостями;
6. Учні ПТНЗ з багатодітних сімей;
7. Паспорт бібліотеки ПТНЗ.

Вищезазначені програми пройшли апробацію з впровадження у навчальних закладах області та успішно використовуються в системі ПТО інших регіонів України. Мета створення, система впровадження та застосування комп'ютерних програм (баз даних) НМЦ ПТО – це отримання оперативної і достовірної інформації про діяльність, стан справ на конкретний період з важливих напрямків роботи ПТНЗ області (в розрізі конкретного ПТНЗ так в цілому по області).

Станом на сьогодні між НМЦ ПТО і ПТНЗ області вже склалась певна система координат щодо заповнення та надання інформації до комп'ютерних програм.

Для успішного впровадження комп'ютерних програм в ПТНЗ фахівцями НМЦ ПТО у Дніпропетровській області розроблено детальні інструкції користувача на кожен базу даних, де визначено всі вимоги до програмного забезпечення на персональних комп'ютерах, чітко прописано вимоги до занесення показників. Крім того НМЦ ПТО створено відеопрезентації для заповнення всіх комп'ютерних програм, які розміщено на сайті НМЦ ПТО у розділі «Відеоматеріали ПТО». Також традиційно

на початку вересня кожного календарного року обласна методична служба ПТО організовує консультування для відповідальних працівників навчальних закладів, які заповнюють вищеназвані бази даних.

Далі протягом вересня ПТНЗ області заповнюють наші бази даних, передають їх по електронній пошті в ІАЦ НМЦ ПТО, а протягом жовтня методисти за напрямками готують аналітичні матеріали за інформацією взятою із комп'ютерних програм. Результати моніторингових досліджень надаються в департамент освіти і науки облдержадміністрації для прийняття управлінських рішень та розміщуються у відкритому доступі на веб-ресурсі НМЦ ПТО (nmc-ptp.dp.ua) у розділі «Моніторингові дослідження», підрозділ «Моніторинг діяльності ПТНЗ». Даними аналітичними матеріалами користуються протягом навчального року всі методисти НМЦ ПТО, керівники та педагоги ПТНЗ.

Так наприклад, за результатами щорічного узагальнення баз даних по учням пільгових категорій (сироти, інваліди, багатодітні) набираються проблемні питання, які фактично мають місце в тому чи іншому навчальному закладі по конкретним учням і вживаються заходи закріплення за ці питання працівником НМЦ ПТО консультативного чи практичного спрямування (звернення в органи опіки, служби сім'ї та молоді та інші) для їх вирішення. Ці проблемні питання переносяться у місячні плани роботи НМЦ ПТО, контролюються керівництвом метод центру та спрямовані на покращення методичного супроводу педагогічних колективів ПТНЗ області. Аналогічно методичний центр використовує заповнені та узагальнені бази даних по кадровому забезпеченні ПТНЗ, забезпеченні бібліотек в плануванні своєї роботи та надання практичної допомоги з різних питань діяльності навчальних закладів. Новостворена комп'ютерна програма «Ефективність роботи ПТНЗ» є гарним інструментарієм для порівняльного аналізу роботи навчальних закладів за конкретний календарний рік у розрізі галузей та загальних обласних показників за 17 головними напрямками.

До відома, у жовтні 2016 року інститутом ПТО Національної академії педагогічних наук України проводився Всеукраїнський конкурс на кращий електронний освітній ресурс «Планета ІТ». Цей захід було спрямовано на виявлення кращого досвіду створення інноваційних освітніх продуктів у системі професійно-технічної освіти на основі ресурсів ІКТ. НМЦ ПТО взяв участь у конкурсі, надіславши свою комп'ютерну програму «Ефективність роботи ПТНЗ», і за його підсумками ми посіли **I місце** в номінації «Електронна система управління навчальним закладом».

Також необхідно довести до відома членів НМР, що наша методична служба в поточному році виступила ініціатором створення нового відкритого он-лайн ресурсу «Веб-середовища» «Інформаційна картка діяльності НМЦ ПТО». Головна ідея створення цього ресурсу – це використання можливостей інформаційних технологій для створення електронного звіту за календарний рік всіх методичних служб ПТО України. Департаментом ПТО МОН України наша ідея зі створенням цього ресурсу була підтримана, всі НМЦ ПТО завдяки детально-розробленій інструкції користувача та наданих нами консультацій успішно заповнили дану Інформаційну картку. 22 грудня поточного року на підсумковій нараді директорів НМЦ ПТО ця комп'ютерна програма презентована колегам та керівництву МОН. Головний здобуток цієї програми – це отримання відкритого доступу для керівників, методистів всіх НМЦ

ПТО до перегляду інформації про роботу, здобутки кожної методслужби із 25 регіонів України.

ВИСНОВКИ:

Аналіз впровадження комп'ютерних програм (Баз даних) протягом 2005-2016 років для здійснення моніторингових досліджень діяльності ПТНЗ області, розроблених НМЦ ПТО у Дніпропетровській області, показав їх певну ефективність та доцільність для використання в роботі обласної методичної служби ПТО, департаменту освіти і науки облдержадміністрації. Протягом навчального року створені БД з різних напрямків діяльності ПТНЗ: облік учнів пільгових категорій, новоприйнятий контингент ПТНЗ, кадрове забезпечення ПТНЗ, паспорт бібліотеки ПТНЗ, Ефективність роботи ПТНЗ постійно використовуються для підготовки аналітичних матеріалів функціонування ПТНЗ з різних напрямків діяльності, прийняття на основі моніторингових досліджень управлінських рішень та визначення роботи НМЦ ПТО у напрямках надання педагогічним колективам ПТНЗ області інформаційно-методичної, практичної допомоги у вирішенні їх проблемних питань.

Разом з тим зворотній зв'язок з навчальними закладами висвітлив певні зауваження та пропозиції до НМЦ ПТО щодо заповнення та ефективності використання комп'ютерних баз в ПТНЗ області, а саме :

- Необхідно у зв'язку зі змінами у функціонування сфери ПТО (процеси децентралізації, нова система фінансування ПТНЗ, проведення АТО в Україні) вносити певні зміни та вводити нові індикатори для покращення моніторингових досліджень діяльності ПТНЗ області.
- При створенні комп'ютерних програм проводити консультації з представниками ПТНЗ щодо їх змісту та універсальності з метою уникнення введення неважливої додаткової інформації в ці комп'ютерні програми, що певним чином спричиняє додаткові відволікання відповідальних працівників від виконання своїх безпосередніх посадових обов'язків в навчальних закладах.
- Комп'ютерні програми НМЦ ПТО не використовуються значною кількістю керівників ПТНЗ для власних потреб (проведення внутрішнього моніторингу, використання в роботі його результатів).

**Рішення НМР НМЦ ПТО
(протокол № 7 від 26.12.2016р.)**

Слухали:

Інформацію від заступника директора НМЦ ПТО Корнієнка М.М. **«Про використання результатів моніторингових досліджень діяльності ПТНЗ (за комп'ютерними програмами (базами даних) у формуванні завдань для обласної методичної служби ПТО щодо покращення методичного супроводу педагогічних колективів навчальних закладів»**

Ним відмічено, що за більш ніж 10-літній період впровадження комп'ютерних програм (Баз даних) відпрацьована певна система між НМЦ ПТО і ПТНЗ у проведенні моніторингових досліджень діяльності навчальних закладів. Створені Баз Даних з різних напрямків діяльності ПТНЗ показали певну ефективність та доцільність для використання в роботі обласної методичної служби ПТО, департаменту освіти і науки облдержадміністрації. Так, на основі щорічних моніторингових дослідженнях за комп'ютерними програмами видаються інформаційно-аналітичні матеріали (збірники) з рекомендаціями, які є важливим інструментом для прийняття управлінських рішень та визначення роботи НМЦ ПТО у напрямках надання педагогічним колективам ПТНЗ області інформаційно-методичної, практичної допомоги у вирішенні їх проблемних питань. Разом з тим від навчальних закладів отримано побажання та пропозиції щодо покращення даного напрямку співпраці між НМЦ ПТО та ПТНЗ на перспективу.

Ухвалили:

**Навчально-методичному центру професійно-технічної освіти у
Дніпропетровській області:**

1. Врахувати побажання та пропозиції керівників ПТНЗ щодо впровадження та оновлення змісту комп'ютерних програм. Внести зміни (нові індикатори) в бази даних.

Відповідальні:
Корнієнко М.М.
Повод І.В.

Термін виконання: (До вересня 2016

року)

2. Зміст аналітичних матеріалів для педагогічних колективів ПТНЗ підготовлених на основі даних комп'ютерних програм формувати у вигляді конкретних рекомендацій та пропозицій.

Відповідальні:
Корнієнко М.М.
методисти НМЦ ПТО за напрямками

Термін виконання: щорічно протягом жовтня-

листопада

3. Системно розміщувати на сайті НМЦ ПТО (nmc-pto.dp.ua) результати моніторингових досліджень до відома та використання в роботі органами управління освітою, обласною методичною службою ПТО, педагогічними колективами ПТНЗ, громадськими організаціями, батьками, учнями тощо.

Відповідальні:

Корнієнко М.М., методисти НМЦ

ПТО

Термін виконання: протягом року

Педколективам ПТНЗ:

1. Надати пропозиції щодо оновлення змісту комп'ютерних програм (баз даних) НМЦ ПТО , термінах їх заповнення, тощо.

Термін виконання: До

01.07.2016 року